

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за листопад 2016 року)

26 листопада в Україні відзначено День пам'яті жертв голодоморів. У столиці центром жалобних заходів став Національний музей «Меморіал жертв Голодомору». Для відвідувачів музею, серед яких були перші особи держави і міста, представники всіх релігійних конфесій, громадських організацій та свідки тих днів, демонструвалися документальні фільми та відеозаписи спогадів очевидців, відбулася презентація проекту «Незламні», в рамках якого було відкрито документальну виставку «Голодомор не зламав». Експозиція виставки висвітлювала 15 історій відомих людей. Це – художники К. Білокур і О. Заливаха, письменники Олесь Гончар, М. Руденко, В. Барка, поети І. Світличний і Д. Білоус, оперна співачка Є. Мірошниченко та інші. При підготовці виставки використано, зокрема, унікальні матеріали з архівів І. Світличного та М. Руденка. Крім того, на території музею було представлено мистецький проект Р. Бортника «163. Одна людина – одна зернина», а також прем'єру пластичного перформансу «Очевидці» в постановці театру «СвОлоки», створеного студентами Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого.

До роковин Голодомору було приурочено виконання «Реквієму» В. А. Моцарта на сцені Національної опери України за участі хору та симфонічного оркестру Національної опери, а також солістів: Л. Гревцової (сопрано), І. Петрової (меццо-сопрано), І. Борка (тенор), С. Ковніра (бас).

Відкриття історико-документальної виставки «Ми звинувачуємо! Голодомор 1932–1933 років – геноцид українського народу», підготовленої Українським інститутом національної пам'яті, відбулося в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара».

У малому залі Національного палацу мистецтв «Україна» пройшла відкрита лекція голови Українського центру досліджень Голодомору Л. Гриневич, а в Національному музеї історії України – публічна лекція кандидата історичних

наук, старшого наукового співробітника Інституту історії України НАН України Г. Єфіменко.

Численні пам'ятні заходи було організовано в регіонах України. Зокрема, Львівська обласна філармонія представила Другу симфонію австрійського композитора Г. Малера, яку виконали симфонічний оркестр філармонії, Галицький камерний хор та солістки Х. Макар (сопрано) і Т. Вахновська (мецсо-сопрано). Трагічній темі було присвячено моновиставу «Голос тихої безодні» за п'єсою Н. Нежданої, постановку якої у театрі «Люди і ляльки» здійснили режисер І. Волицька та актриса Л. Данильчук. У Конотопі Сумської області народний театр «Ми» показав виставу про Голодомор «З Тарасом – через Морок» за п'єсою Б. Олександровської. У Дніпропетровському національному історичному ім. Д. І. Яворницького було організовано тематичну виставку «Спротив геноциду», а в Кіровоградському обласному художньому – експозицію «Голод: кара за спротив». У Луцьку проведено Всеукраїнську наукову конференцію «Голодомор в Україні 1946–1947 років: причини, перебіг, наслідки. Західна Україна в контексті голодомору». Урочисто відкрито: пам'ятник християнському милосердю волинян, які врятували в 1946–1947 роках від голодної смерті тисячі біженців зі сходу, півдня і центру України, а також з Брянської і Курської областей Росії, – в Луцьку; меморіал, присвячений померлим внаслідок геноциду, – в Бердичеві Житомирської області; меморіальний знак «Жертвам Голодомору 1932–1933 років» – у Кропивницькому.

21 листопада святкувався День Гідності та Свободи. Цього дня у столиці було організовано: ХХХІІІ концерт «Хорал Безсмертя» (Майдан) з циклу «Елітні вечори камерної музики Євгенії Басалаєвої» (у рамках ХІ Міжнародного фестивалю мистецтв «Діалоги культур») – у Колонному залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України; виставку творів провідних українських художників «Пам'ять» та експозицію «Герої АТО» – у фойє Національної філармонії України; відкриття мультимедійної мандруючої експозиції «Відважні: Наші Герої» – в Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім»; показ фільму «Зима у вогні», виставку-інсталяцію «Шляхом українського духу», презентацію книги «Сектор V. Захлявна книжечка дикого волонтера» тощо – в Національному музеї історії України; тематичний захід «АТО. П'ять історій» та перегляд документального фільму «Я – війна» – в Національному музеї історії України у Другій світовій війні; літературно-мистецьку акцію «Майдан нашого духу» за участі активістів, письменників, художників та творчих гуртів – в Національному музеї літератури України.

Численні акції до Дня Гідності та Свободи було організовано в обласних центрах. Серед них – презентація виставки з фондів Національного меморіаль-

ного комплексу Героїв Небесної Сотні-Музею Революції Гідності – в Житомирі; тематичний концерт «Майдан пробудив нас до волі горіння» та відкриття барельєфа «Стіна пам'яті Небесної сотні» – в Івано-Франківську; концертні програми – в Рівному й Харкові тощо.

9 листопада відзначено День української писемності і мови та 960-річчя від дня народження автора літопису «Повість минулих літ» Нестора-літописця. Так, урочисте відкриття пам'ятника останньому відбулося в Кременці Тернопільській області.

З нагоди свята низку заходів підготували столичні музеї: Національний заповідник «Софія Київська» – виставку-презентацію автентичних копій древніх рукописів – перших пам'яток української писемності, створених у «Рукописній майстерні Юрія Храпая» і тематичну екскурсію «Давньоруські написи Софії Київської»; Національній історії України – акцію «Перевір себе!»; Національній літератури України – круглий стіл «Мовотворчість П. О. Куліша в утвердженні нової української літературної мови» та «Відкриті літературні читання на підтримку рідної мови»; в Музеї книги та друкарства України – VII науково-практичну конференцію «Українська писемність та мова в манускриптах і друкарстві», культурно-мистецьке свято за участі музичного проекту «Тельнюк: Сестри», письменника В. Шкляра, лідера гурту «Тінь Сонця» С. Василюка та акторів трупі «Чесний театр».

Долучилася до Дня української писемності і мови Національна парламентська бібліотека України. Її працівники провели День відкритих дверей. Відвідувачі мали змогу безкоштовно оформити реєстраційні документи користувача Бібліотеки до 31 грудня, скористатися Інтернет-центром, а також здійснити екскурсію по книгозбірні.

У рамках заходів, приурочених до 160-річчя від дня народження І. Франка, в Києві відкрито квартиру-музей родини видатного українського письменника, поета, публіциста, перекладача, вченого, громадсько-політичного діяча. Музей має два зали, де містяться архівні документи, фотографії з сімейного архіву. Тут розміщено меморіальну кімнату, де частково відображено побут родини сина письменника – Т. Франка, предмети інтер'єру, їх документи та праці. Також представлено експозицію, присвячену дітям І. Франка, життя яких пов'язане з Києвом.

З нагоди 120-річчя від дня народження українського композитора, музиканта і педагога В. Косенка в Києві відкрито оновлений музей митця. Він розташований у квартирі, де В. Косенко провів останній рік свого життя. У меморіальній частині музею відтворено інтер'єри помешкання 1930-х років з унікальними особистими речами композитора, фотографіями, спогадами та публікаціями. А виставковий розділ оснащено сучасними аудіовізуальними засо-

бами, що дають відвідувачам змогу ближче познайомитися з музикою композитора. Також до знаменної дати працівники відділу мистецтв Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В. Івасюка підготували книжково-ілюстративну виставку «Фортепіанні мініатюри В. Косенка», де представлено матеріали про життя та творчість композитора, довідково-біографічні та нотні видання.

До 80-річчя від дня народження українського поета, письменника, кінорежисера і актора М. Вінграновського кіномистецька вітальня Національної парламентської бібліотеки України запросила 16 листопада на перегляд повнометражного документального фільму режисера П. Марусика «Микола Вінграновський». Кінострічку створено на Українській студії хронікально-документальних фільмів у 1993 році. З фондів НПБУ було розгорнуто книжкову виставку «До 80-річчя від дня народження М. С. Вінграновського (1936–2004), українського поета, кінорежисера і кіноактора».

Вінграновські читання «До думи дума доруша...» відбулися в Національному музеї літератури України. У програмі читань – виступи сучасників та друзів Вінграновського, які поділилися спогадами про поета і прочитали його поезії. Серед учасників заходу були відомі письменники, поети і видавці: О. Забужко, І. Малкович, С. Майданська, П. Засенко, П. Вольвач та ін. Було презентовано виставку «Вінграновський. Раритети», сформовану з фондової колекції музею. Її експонати – особисті речі поета: записник, рукописи, автографи, предмети вжитку і побуту, світлини, видання з особистим підписом автора, нагороди та відзнаки, багато інших цікавих атрибутів.

65-й річниці від дня народження співака, н. а. України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Н. Яремчука було присвячено Фестиваль-конкурс виконавців естрадної пісні ім. Назарія Яремчука «Пісня буде поміж нас», який проходив 3-6 листопада у Вижниці Чернівецької області. В його програмі – урочисте відкриття заходу за участі н. а. України В. Ковальської, заслужених артистів України Р. Лоцман, І. Стиць, О. Никитюк, В. Данилюка, братів Томіленків та вокально-інструментального ансамблю «Смерічка»; конкурсна програма, під час якої учасники виконували пісні з репертуару Н. Яремчука; виїзні концерти артистів та учасників фестивалю-конкурсу в Берегометі, Іспасі, Мілієві, Коритному та Карапчеві; творчий кіномистецький вечір-спогад «Я любив вас усіх...»; гала-концерт та нагородження переможців. Також з нагоди знаменної дати в Чернівцях було організовано: фотодокументальну виставку «Пісні з карпатських джерел» – в обласному краєзнавчому музеї; мистецький вечір-концерт «Співай, родино» за участі метрів української естради – в приміщенні академічного обласного музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської; пісенно-поетичні зустрічі «По-

клич пісні до мого серця» – в обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. Івасюка; відкриття меморіальної дошки вокально-інструментальному ансамблю «Смерічка» на фасаді районного Будинку культури, звідки у 60-х роках злетіла сучасна естрадна українська пісня з Л. Дутківським, Н. Яремчуком, В. Зінкевичем, В. Івасюком.

У містах України відбулися й численні культурно-мистецькі події, приурочені до Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва. Указом Президента України з нагоди свята та за значний особистий внесок у розвиток національної культури і мистецтва, вагомі творчі здобутки та високу професійну майстерність нагороджено ряд працівників галузі.

Ряд заходів присвячувався темі АТО. Так, 3 листопада в Києві відбулася міжнародна конференція «*Два з половиною роки конфлікту: вплив на толерантність і сприйняття меншин*», яка зібрала представників центральних органів виконавчої влади, міжнародних організацій та громадських інституцій. Темою зустрічі стало питання впливу на ставлення в Україні до прав національних меншин в умовах, які виникли через анексію Російською Федерацією АР Крим та окупацію частини території Донбасу.

У Києві, в приміщенні Національного музею Тараса Шевченка, проходив аукціон «Придбай ікону – врятуй життя», що мав на меті зібрати кошти на подальшу підтримку діяльності Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. М. Пирогова. Гості благодійного вечора мали змогу придбати унікальні ікони авторства київських митців О. Клименка та С. Атлантової, написані на фрагментах ящиків з-під набоїв та інших боєприпасів, привезених із зони проведення АТО. Вдалося зібрати понад мільйон гривень.

У Кролеві Сумської області виступили з концертом учасники фестивалю «Пісні, народжені в АТО», започаткованого у Дніпрі до Дня захисника України, що святкувався в жовтні. Авторські пісні виконували волонтери, нинішні та демобілізовані військовослужбовці.

У Національному університеті «Острозька академія» на Рівненщині експонувалася виставка робіт бійця полку «Азов» О. Канібора.

У Львові стартував мистецький проект «Воїни АТО читають казки дітям». Під голоси 16 військових засинатиме українська малеча. Частину дисків буде розповсюджено до Миколая в сиротинцях, інтернатах, де буде можливість їх прослуховувати. Також до кінця року ці казки буде викладено онлайн і всі охочі в усій Україні зможуть їх прослуховувати зі своїми дітьми. Координатор проекту – А. Зайцева.

У волонтерському агітпоїзді «Труханівська Січ» бібліотекарі Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки 2 тижні подорожували західними

регіонами України. Вони відвідали 9 областей з зупинкою в 13 містах, де відбулися зустрічі у вищих навчальних закладах, школах, будинках культури. Під час поїздки було поповнено фонди бібліотеки, яка переселилася з окупованого Луганська до Старобільська.

МУЗИКА

Фестивалі

З 25 до 27 листопада в Києві проходив V Міжнародний конкурс вокальних ансамблів та хорів ім. Д. Бортнянського. Його учасниками були 17 колективів з України та з-за кордону. Вони змагалися в категоріях вокальні дуети, тріо, квартети, малі, великі ансамблі і хори та у 3-х вікових групах: до 16, до 24 та до 40 років. Гран-прі отримав студентський хор Запорізького музичного училища ім. П. Майбороди.

11–14 листопада у Львові проведено V Міжнародний фестиваль «Відкриваємо Падеревського», що об'єднав видатних польських артистів з відомими українськими музикантами. Вперше за історію фестивалю відбулося повернення опери «Манру» І. Я. Падеревського на Львівську сцену. Понад сто років тому саме звідси єдина опера композитора помандрувала до США і була поставлена в Метрополітен-опера в Нью-Йорку. Нову концертну версію твору, яку реалізував Є. Максим'юк, виконали під його керівництвом Академічний симфонічний оркестр Львівської обласної філармонії і хор «Глорія». Сольні партії було доручено найкращим солістам-вокалістам з Польщі. Також, уже традиційно, відбулося вручення відзнаки PADEREWSKI – бронзові статуетки отримали особи або організації, які винятково проявили себе у діяльності на користь українсько-польського поєднання, промоції і популяризації творчості І. Я. Падеревського та польської культури загалом.

Урочистим концертом 28 листопада у Сумах відкрився VII Міжнародний фестиваль класичної музики «Слобожанська фантазія». Цього року програма фестивалю включала концерти лауреатів міжнародних конкурсів, молодих виконавців із України та ряду зарубіжних країн. Після урочистих привітань у супроводі симфонічного оркестру Сумського вищого училища мистецтв і культури імені Д. С. Бортнянського юні солісти С. Яговдик (фортепіано), М. Андрущенко (скрипка) та лауреати міжнародних конкурсів В. Васильєва (скрипка) та Є. Геворгян (фортепіано) виконали музику Й. Гайдна, Дж. Віотті, Ф. Мендельсона та Е. Гріга. Фестиваль триватиме до 5 грудня і продовжиться однойменним конкурсом піаністів, який відбудеться у березні наступного року.

7–12 листопада в Тернополі проведено VII Міжнародний конкурс молодих трубачів ім. Мирона Старовецького. Участь в цьому творчому змаганні взяли 64 талановитих музикантів з України та з-за кордону. Конкурс проводив-

ся у формі відкритого концерту в два тури – для коледжів, музичних училищ (студентів I–II–III–IV курсів), шкіл-десятирічок і обдарованих учнів-випускників музичних шкіл та в три тури – для музичних академій, трубачів-професіоналів віком до 30 років. В рамках конкурсу також відбулися майстер-класи провідних педагогів-трубачів.

Гала-концертом завершився VII Міжнародний фестиваль інструментальної музики «Сонячні кларнети», який протягом 3-х днів проходив у Житомирі. В ньому взяли участь виконавці з різних міст України та 3-х зарубіжних країн. Репертуар був різноманітний: звучали класичні твори, народна та джазова музика. Фестиваль поєднав у собі виставку-презентацію духових інструментів, майстер-класи, виступи провідних музикантів.

З 11 по 18 листопада у залі Чернівецької обласної філармонії проходив фестиваль класичної музики «Буковинський листопад – 2016». Його програма включала ряд концертів за участі Академічного симфонічного оркестру Чернівецької обласної філармонії; солістів М. Сидоренка (орган, Київ), О. Юдіної (орган, фортепіано, Одеса), С. Дейбук (сопрано, Чернівці) та В. Соболева (тенор, Чернівці); камерного оркестру Хмельницької обласної філармонії та інших.

I Всеукраїнський конкурс юніорів вокально-хорового мистецтва «Перлини моєї країни» тривав з 17 до 20 листопада в Одесі. Цей захід було організовано Одеською національною музичною академією ім. А. Нежданової і присвячено пам'яті А. Авдієвського – видатного хорового диригента, який півстоліття керував хором ім. Г. Верьовки (життя митця обірвалося 24 березня 2016 року). До участі в конкурсі було запрошено учнів середніх і старших класів музичних шкіл, спеціальних музичних шкіл-одинадцятирічок, студентів музичних училищ з усіх областей країни віком від 10 до 18 років. Жанрові спрямування: вокальні ансамблі (від 3 до 11 осіб) та хори (від 12 до 30 осіб) академічного напрямку.

Концерти, творчі проекти

2 листопада в Києві, в Національній опері України, відбулася світова прем'єра Другого концерту для віолончелі з оркестром Є. Станковича в рамках проекту «Три «С»: Скорик – Станкович – Сильвестров», що об'єднує музику 3-х видатних композиторів сучасності. Концерт №2 виконав першим Симфонічний оркестр Українського радіо, а солістом виступив віолончеліст О. Пірієв. У програмі вечора також лунали вибрані фрагменти зі знакових творів Є. Станковича – музика з балету «Прометей» і «Страсті за Тарасом» для хору та оркестру (останній виконав разом із музикантами Хор імені П. Майбороди Українського радіо), а також Дев'ята симфонія Д. Шостаковича.

Сцена Національного палацу мистецтв «Україна» стала місцем проведення концерту за участі українських виконавців, учасників Міжнародного пісен-

ного конкурсу «Євробачення», починаючи від першого представника України на ньому О. Пономарьова і завершуючи цьогорічною переможницею Джамалою. Вони виконали пісні, з якими виступали на «Євробаченні», а також свої кращі хіти.

До 120-річчя та 70-річчя від днів народження українських композиторів О. Косенка та Г. Саська було приурочено фортепіанний концерт юних студентів Київської дитячої Академії мистецтв «Мистецький календар», що відбувся 9 листопада в приміщенні Національного музею Тараса Шевченка. У залі, де виступили виконавці, експонувалася виставка живопису О. Манюка.

Сцена Національного палацу мистецтв «Україна» 27 і 28 листопада стала місцем проведення вечорів пам'яті естрадного співака, композитора-пісняря, н. а. України М. Мозгового (1947–2010 рр.). Відомі артисти виконали найвідоміші пісні з творчої спадщини відомого композитора і співака, але у своїй інтерпретації. Програма складалася з 36 композицій, створених у різні періоди життя М. Мозгового.

18 листопада у столичному палаці «Жовтневий» відбувся концерт, присвячений 50-річчю від дня народження українського естрадного композитора і співака В. Хурсенка, життя якого трагічно обірвалося 8 вересня 2009 року. На концерті прозвучали відомі пісні автора-виконавця «Соколята», «Крик білих журавлів», «Віра. Надія. Любов», «Тато, тато ...», «Не звинувачую» і багато інших.

27 листопада в київському концертному залі Freedom-Hall пройшов концерт кримськотатарської народної та сучасної музики «Vatan sesi». Серед яскравих зірок кримськотатарської естради на столичній сцені виступили також фіналістки і переможниці національного музичного конкурсу Tatlı Ses, який щорічно проводиться в Криму. Хедлайнером вечора стала цьогорічна переможниця конкурсу «Євробачення – 2016» в Стокгольмі Джамала.

20-річчя творчої діяльності відсвяткував концертом у Києві популярний український гурт «Танок на майдані Конго». Разом з колективом на сцені виступили н. а. України Н. Матвієнко та рок-колектив «Брати Гадюкіни».

В рамках проекту «Змінимо країну разом» у Будинку органної та камерної музики Львова відбувся концерт симфонічного оркестру Луганської обласної філармонії. Під керівництвом диригента Н. Яцківа спільно із заслуженою капеллою України «Трембіта» оркестр виконав «Український реквієм», присвячений пам'яті жертв репресій, депортацій та голодоморів ХХ століття в Україні. На заході був присутнім автор цього твору – відомий український композитор О. Козаренко. Після Львова луганські музиканти поїхали на гастролі до Ужгорода та Тернополя.

У Дніпрі з ініціативи міського голови Б. Філатова стартував новий проект – «Народна філармонія», в рамках якого відомі дніпровські артисти даватимуть

безкоштовні концерти у віддалених районах міста. Перший такий концерт відбувся в селищі Таромське, де виступив муніципальний театр «КВК ДДУ».

3 листопада відбулася презентація нової радіостанції Radio1.UA, де транслюватимуть виключно українську музику. Одним з ініціаторів проекту виступила співачка і громадський діяч Р. Лижичко. Radio1.ua створене поза медійними гігантами, тому не транслюватиме комерційної чи політичної волі власників. Прибуток радіостанція отримуватиме від реклами та ефективної організації бізнесу.

ТЕАТР

До 75-річчя від дня народження видатного українського актора театру і кіно, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Б. Ступки у Києві та у Львові актори Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка представили театральну постановку «Крила». В її основі – інтерв'ю про життя та творчість митця, починаючи зі Львова. Друга дія постановки – вже «київський» період у житті Б. Ступки, що припадає на кінець 70-х. До роботи над арт-проектом долучились син та онук митця – О. і Д. Ступки. Вони поділилися спогадами про спільні вечори з батьком та дідусем.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: національний академічний оперети – оперети «Графиня Маріца» І. Кальмана; академічний Молодий – «Лихо з розуму» за О. Грибоедовим; муніципальний опери і балету для дітей та юнацтва – опери «Червона Шапочка» Р. Смоляра; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «Безприданниця. Версія» за мотивами п'єси О. Островського; «Золоті ворота» – «Як не стати порохом» за Д. Шпіро.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Львівському національному опери і балету ім. С. Крушельницької – балету «Симфонія танцю: світова класика і модерн», який об'єднує три різні постановки: «Па де катр» Ц. Пуньї, «Видіння троянди» на музику К.-М. фон Вебера «Запрошення до танцю» і «Ближче, ніж кохання»; у Харківському національному опери та балету ім. М. Лисенка – балету «Маленький принц» на музику А. Вівальді, П. Чайковського та ін.; в Закарпатському обласному українському музично-драматичному ім. братів Шерегіїв – «Гамлет» за В. Шекспіром; у Сумському обласному драми і музичної комедії ім. М. Щепкіна – «Замовляю любов» за Т. Іващенко; у Херсонському обласному українському музично-драматичному ім. М. Куліша – «Каліка з острова Інішмаан» за М. МакДонахом; у Рівненському академічному українському музично-драматичному – «Моя професія – синьйор з вищого світу» Д. Скарначчі, Р. Тарабузі.

26 і 27 листопада на сцені Київського академічного театру ляльок проходили гастролі Полтавського театру ляльок з виставами для дітей: «Пан Коць-

кий» за мотивами української народної казки і «Тигреня Петрик» Г. Янушвської та Я. Вільковського, «Крила для Дюймовочки» А. Усачова за мотивами казки Г.-Х. Андерсена та комічною оперою «Коза-Дереза» М. Лисенка. Дорослим гастролери запропонували виставу «Портрет з літаючим годинником. Марк Шагал „Моє життя – ілюстрації”» за мотивами автобіографічної книги М. Шагала «Моє життя».

У Львівському культурно-мистецькому центрі ім. О. Довженка з'явився новий аматорсько-професійний театр «Domus» (у перекладі з латині означає «Дім»), який об'єднує у своїй трупі львів'ян і переселенців з Криму.

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО

IV Міжнародний конкурс сучасного хореографічного мистецтва «Super dance – 2016» проходив 10–13 листопада у Львові за участі більш ніж 50 дитячих та юнацьких колективів з різних регіонів України. В конкурсній програмі було представлено 235 танцювальних композицій в різних жанрах. Для учасників конкурсу було організовано показові виступи відомих танцювальних колективів України та майстер-класи з сучасної хореографії. І місце в конкурсі здобув Театр-танцю «Артес» із Сум.

Півтисячі танцівників із шести областей України стали учасниками Всеукраїнської хореографічної асамблеї ім. Наталії Скорульської. Цей захід з 4 по 7 листопада проходив у Житомирській обласній філармонії. Цьогоріч асамблеєю було присвячено 145-річчю від дня народження Лесі Українки та 70-річчю створення балету «Лісова пісня» (музику до нього написав батько української артистки балету Н. Скорульської). Участь у заході взяли як аматорські колективи, так і професіонали. У рамках асамблеї відбулися фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва та майстер-класи, які провели провідні педагоги і члени журі.

19 та 20 листопада у Харкові проходив II Відкритий фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва KHARKIV BEST FEST. До участі в заході було запрошено близько 800 учасників з різних куточків України. У їх числі – володарі Гран-прі та лауреати I премій всеукраїнських, міжнародних, відкритих фестивалів та конкурсів. Цього року Гран-прі фестивалю-конкурсу здобув народний хореографічний ансамбль «Світанок» з Кропивницького.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

3 листопада в Національному музеї у Львові імені Андрея Шептицького відбулось урочисте відкриття Міжнародного мистецького форуму графіки «Leopolis – 2016». На другому поверсі музею також було розгорнуто I Міжнародну виставку графіки в класичних техніках друку. На огляд львівському глядачеві було представлено 237 оригінальних творів 117-ти художників

із 34 країн. Міжнародний Форум графіки проходив у Львові вперше. Його мета – представити Україну як живий мистецький осередок у світовому культурному просторі, а також відкрити досі не знані імена талановитих українських графіків. І Міжнародна виставка графіки не єдина подія у межах форуму: у Львівському музеї історії релігії експонувалася виставка «Львів графічний». Для експонування на ній було відібрано твори на тему архітектури Львова.

«З вірою в себе» – таким був девіз V Всеукраїнської триєнале художнього текстилю, що проходила у виставкових залах Національної спілки художників України. На цьогорічній виставці було багато робіт, пов'язаних з Україною – як Батьківщиною. Усього представлено твори понад 100 авторів з усієї України.

Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному Полтавської області зніціював Урочисту академію «Випробування часом: сторіччя гончарного храму України» до 100-ліття унікальної пам'ятки архітектури українського модерну – будівлі, що з'явилася завдяки зусиллям українського архітектора, живописця, графіка, художника кіно В. Кричевського і технолога-кераміста, організатора вітчизняного гончарного виробництва Ю. Лебіщака впродовж 1914–1916 років. Вона стала осередком творення феномену гончарних шкіл України, а потім й арт-лі, заводу «Художній керамік». З цієї нагоди в Опішному вперше зустрілися нащадки обох родин: онук В. Кричевського – В. Лінде-Кричевський та онука Ю. Лебіщака – О.-А. Ковалишин. Під час урочистих заходів Академії було презентовано дослідницькі розвідки, присвячені багатогранності постатей В. Кричевського та Ю. Лебіщака. Зокрема, відбулися унікальні на українських теренах виставки. Представлено мистецький доробок одного з учнів В. Кричевського – О. Саєнка, ім'я якого Міжнародна організація ЮНЕСКО внесла до списку видатних діячів світової культури. Також було відкрито експозицію «Стираючи кордони» онуки В. Кричевського – К. Кричевської-Росандич, яка продовжує живописні традиції роду Кричевських у Каліфорнії (США). Було представлено й нові видання, які стали відкриттям у світі українського друкованого слова. Цього року вперше опубліковано матеріали, що дають уявлення про мистецьку спадщину В. Кричевського та про дослідження його творчого доробку. Цікавими стали творчі підсумки Міжнародних молодіжних гончарських фестивалів, які проводяться в Опішному, опубліковані у вигляді каталогу робіт переможців 2012–2015 років. До Урочистої академії долучилися провідні музеї України, керамологи, мистецтвознавці, культурологи, колекціонери й художники-керамісти.

А у Сумському обласному художньому музеї ім. Н. Онацького відбулася презентація першого тому хрестоматії «Василь Григорович Кричевський», присвяченого творчій спадщині видатного українського художника, одного з яскравих представників династії Кричевських.

Названо цьогорічних лауреатів премії імені М. Г. Дерегуса. Ними стали: в номінації «живопис» – Р. Петрук з Луцька (за живописну серію творів «Портрети сучасників»); у номінації «графіка» – Т. Животкова з Києва (за серію робіт в техніці акварелі «Прохорівські враження»).

Премію імені Катерини Білокур отримали подружжя з Києва: Т. Колечко (за серію гарячої емалі «Українські мотиви») та С. Колечко (за серії гарячої емалі «Скіфська доба» та «Українська міфологія»).

У Києві було розгорнуто виставки: у виставковій залі «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» – живопису з. д. м. України І. Рябова, кераміки, графіки, живопису родини Ісупових; в Національному музеї літератури України – живопису родини Деряжних «Краса душевної палітри», флорамозаїчних об'ємних панно з. м. н. т. України О. Літус «Сичі в гаю перекликались»; в Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» (філія Київського національного музею російського мистецтва) – живопису О. Анда, Ю. Вакуленка, з. х. України М. Муравського «Три тони»; у виставковому залі Національної академії мистецтв України – акварелей з. х. України А. Марчука з нагоди 60-річчя від дня його народження та 40-річчя творчої діяльності; в актовій залі головного навчального корпусу Київського національного університету ім. Т. Шевченка – робіт В. Казаневського «Трійця: мозаїка, живопис, скульптура»; в столичному арт-просторі Varvu – творів Т. Малиновської, Н. Мурашкіної, М. Куліковської та ін. «Жіночий арт»; у Будинку зв'язку Укрпошти – картин н. х. України І. Марчука «Де ж істина?»; в Port creative hub – робіт А. Логова «Одна з назв»; **в галереях:** «Лавра» – робіт З. Ліхачової, в арт-центрі Я. Гретера – живопису М. Гайового «Море всередині»; «Карась Галереї» – творів О. Ройтбурда; «Art Ukraine» – полотен С. Рябченка; «Митець» – скульптури А. Забой, графіки К. П'ятакової; «Триптих Арт» – живопису Г. Міготіна «Шепіт очерету. Африка»; «Цех» – творів М. Білоуса; «36» – живопису, левкасу І. та В. Терновських.

Наприкінці листопада у залах Київського національного музею російського мистецтва відкрилася виставка «Трієнале сценографії», присвячена творчості українського театрального художника Д. Лідера. На ній було представлено макети, ескізи, костюми, фотографії близько 40 українських художників-сценографів, створених ними впродовж останніх 3-х років до вистав українських і зарубіжних театрів.

Численні виставки було розгорнуто в містах України: у Львові – графіки н. х. України О. Мінька (1938–2013), гобеленів Л. Крип'якевич, Н. Паук та С. Шабатури «Текстиль як зброя» до 70-річчя Львівської національної академії мистецтв; живопису О. Казнох «Так природно»; у Сумах – живопису Л. Логвин, фоторобіт О. Горбаченка «Вікно душі», акварелей В. Михайліченка; у Рівному – тво-

рів О. Шупляка, фоторобіт Г. Вокальчук; у Вінниці – живопису, графіки і кераміки Ю. Гушул «Космічні мальви»; у Чернігові – творів О. Ковальчука.

У містах і селах відкрито пам'ятники: королеві Франції, дочці київського князя Ярослава Мудрого Анні (автори – К. Скритуцький і Ф. Баландін) – в Києві, Т. Шевченку – в с. Зелена Діброва Городищенського району Черкаської області; **символічний знак** всесвітньо відомому художнику, скульптору, архітектору Т. Вірсті – у Вижниці Чернівецької області; **скульптури:** Архистратига Михаїла (автор – з. х. України В. Гутиря) – в Києві, «Water Plant» (автор – А. Надуда) – в Києві; святому мученику Д. Кушніру – церковному старості, титарю, оспіваному Т. Шевченком у поемі «Гайдамаки» – у м. Городищі, що на Черкащині, **меморіальні дошки:** на честь піаніста В. Горовиця – в Києві, балерини Н. Скорульської – в Житомирі, скульптора М. Лисенка – в Сумах, фотографа польського походження Й. Хмелевського – в Полтаві, священника, історика й етнографа В. Лобачевського – в смт Вільшанка Кіровоградської області.

З 22 до 24 листопада в Рівному проходив Всеукраїнський форум «Українське державництво в образотворчому мистецтві на прикладі творчості Ніла Хасевича». У форумі взяли участь більше 50 мистецтвознавців, художників та науковців з усієї України. Вони поділилися своїми дослідженнями щодо маловідомих сторінок діяльності уродженця Рівненщини, відомого художника-графіка Н. Хасевича. Також проведено практичні майстер-класи з техніки малюнка Н. Хасевича. Програмою форуму також було передбачено екскурсію на батьківщину митця – у с. Дюксин Костопільського району, а також відвідини Волинського краєзнавчого музею, де учасники форуму ознайомилися з життям і творчістю художника.

З метою вшанування пам'яті відомого українського художника, культурного і громадсько-політичного діяча Н. Хасевича, а також для підтримки розвитку українського національного образотворчого мистецтва на Рівненщині цього горіч засновано Обласну премію в галузі образотворчого мистецтва його імені. Першим лауреатом цієї відзнаки став живописець та графік з Рівненщини Є. Чорний.

На честь 125-річчя від дня народження співзасновника закарпатської школи живопису Й. Бокшая влаштовано ювілейну виставку «Людина віри. Художник правди» в Закарпатському художньому музеї, що носить його ім'я. До експозиції увійшло 110 полотен, виконаних у різні часи та у різних стилях, а також архівні матеріали, документи та світлини.

КІНОМИСТЕЦТВО

У столичному Будинку кіно урочисто відкрився XVI Міжнародний фестиваль документальних фільмів «Кінолітопис – 2016». У програмі заходу, що

проходив під гаслом «Видатні постаті українського кінематографа», – прем'єрний показ картини Ю. Лазаревської «Загальний зшиток», знятої за щоденниками і листами О. Довженка. Глядачі побачили також кінодокументалістику М. Вінграновського – стрічки «Космос Миколи Машценка», «Іван Драч. У пошуках Марійки», «Колесо Федора Примаченка» тощо. У рамках фестивалю відбувся вечір «Укркінохроніці» 85 років».

З 16 по 20 листопада у столичному Будинку кіно тривав XXIII Міжнародний фестиваль анімаційних фільмів «КРОК – 2016: У рідній гавані». Цьогорічний фестиваль присвячувався творчості «молодих» – конкурсну програму склали фільми-дебюти, дипломні роботи студентів, а також анімаційні фільми, створені під час навчання в період із липня 2014-го по червень 2016 року. На участь у фестивалі було подано 1082 фільми із 52 країн світу. За підсумками відбору, до конкурсної програми відібрали 73 стрічки. За нагороди фестивалю змагалися режисери та студенти кінематографічних навчальних закладів із 28 країн. Україну в конкурсній програмі представляли 7 фільмів: «Мамо» (режисер Т. Полянська), «Горілка» (режисер К. Климчук), «Колискова» (режисер Н. Білик), «Балада про великого педагога» (режисер Г. Кривоніс), «Сонце, місяць та зірки» (режисер А. Казак), «За небокраєм» (режисер М. Соболевський) і «Кобзар – 2015» (режисер Б. Шевченко).

3 листопада у Тернополі стартував I Всеукраїнський форум «Кінохвиля», що тривав до 12 листопада. Упродовж 10 днів тернополяни змогли побачити більше 50 українських фільмів найрізноманітніших жанрів, від чорно-білого німого ретро – до цьогорічних прем'єр. Окреме місце займали в програмі форуму документальні стрічки, присвячені актуальним проблемам українського суспільства, а також сучасна анімація. Всі фільми демонструвалися безкоштовно, за винятком допрем'єрного показу стрічки «Гніздо горлиці». Також в рамках форуму відбулася низка так званих інформаційних панелей, кожна з яких присвячена тій чи іншій проблемі українського кінематографа. Було проведено також майстер-класи під керівництвом фахівців з акторської майстерності, зі створення фільмів за допомогою сучасних гаджетів, з написання кіносценаріїв, з навичок розпізнавання пропаганди і маніпуляцій в кіно та медіа тощо. Відбулися під час «Кінохвилі» і кілька конкурсів, зокрема, на кращий кіносценарій, на кращі короткометражки про найболючіші проблеми сьогодення та про Тернопіль, на кращі твори мистецтва, на які надихнув форум.

9 листопада в Києві відбувся прем'єрний показ фільму «Гніздо горлиці» режисера Т. Ткаченка. Це спільний українсько-італійський проект, реалізований за підтримки Державного агентства України з питань кіно. «Гніздо горлиці» – цьогорічний переможець Одеського міжнародного кінофестивалю як найкра-

щий повнометражний фільм. Із 10 листопада картина вийшла в широкий український прокат.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

10–11 листопада в Києві проходила Міжнародна науково-практична конференція «Електронний облік: система впорядкування інформації та реєстрації елементів нематеріальної культурної спадщини», яку провели Український центр культурних досліджень Міністерства культури України, кафедра фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Учасники заходу – історики та культурологи – обговорили низку актуальних питань щодо вивчення, систематизації та збереження надбань українського народу. Серед тем, які було порушено, – «ЮНЕСКО та Україна. Історія і сучасність», «Скарби родоводу: з досвіду реалізації всеукраїнських проектів підтримки сільських музеїв» та інші.

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» продовжували свою роботу виставкові проекти жовтня. Серед них – «Ефемероїди. ХХ століття у плакаті», що, зокрема, мав на меті прослідкувати механізми формування шаблонів сприйняття через ретроспективу історії мистецтва плаката. В рамках цього проекту з 4 до 25 листопада Національний центр Олександра Довженка представив кінолекційну програму «Мілітаризація повсякденності: мій ворог – твій ворог». До неї увійшли збірка ранньої української радянської анімації «Мультагітпроп», яка давала уявлення про те, як велася агітація стосовно впорядкування різних сфер життя радянських громадян, стрічки, що давали уявлення про те, як роль кінематографа в регулюванні свідомості народних мас помітно зростала в період Другої світової війни: «Битва за нашу Радянську Україну» (1943) О. Довженка та стрічка «Ми їдемо в Німеччину», знята того ж року на студії «Українфільм», але німецьким режисером під час окупації, як протилежний погляд на вторгнення німецьких військ тощо. Ще один проект в «Мистецькому арсеналі» під назвою «Горизонт подій» представив роботи більш, ніж 20-ти сучасних митців і мав на меті розкриття складного і неоднозначного зв'язку між мистецтвом і реальністю в епоху передчуття кардинальних трансформацій.

22 листопада в Національному музеї літератури України відбулося відкриття унікальної виставки раритетних архівних матеріалів із фондів відділу рукописів «90 років Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України». В експозиції було представлено оригінали рукописів Т. Шевченка, І. Франка, Лесі

Українки, Г. Сковороди, І. Котляревського, М. Гоголя, П. Куліша, О. Пчілки, М. Коцюбинського, Б. Грінченка, Б. Лепкого, Панаса Мирного.

Виставка «Марія Примаченко. Фантастична реальність», на якій було представлено 100 найкращих робіт художниці зі столичного Національного музею українського народного декоративного мистецтва, працювала у Музеї українського живопису в Дніпрі. Картини датуються 1936–1987 роками. Виставка триватиме до 22 грудня. Для учасників АТО з сім'ями, дітей та інвалідів – вхід безкоштовний.

1 листопада патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет освятив місце та наріжний камінь для відновлення Свято-Миколаївського храму в Національному музеї народної архітектури та побуту України в с. Пирогів (Київ). Унікальну пам'ятку національного значення 1763 року було нещодавно перевезено на Київщину із села Городище Менського району Чернігівської області. Востаннє богослужіння у храмі проводилося у 1960-х роках. Потім у ньому зберігали зерно, а згодом церква взагалі стояла пустою. Її збудовано без жодного цвяха за унікальною технологією, а на стінах збереглися розписи, датовані серединою XVIII століття.

У Рівненському обласному краєзнавчому музеї відкрито виставку портретів «Достойники Рівненщини в українському державотворенні». Це – спільний проект обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка і Тучинської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернату. 25 портретів достойників українського державотворення, котрі проживали й працювали в різні історичні періоди на Рівненщині, представлено з колекції Т. Мазур із с. Тучин Гощанського району.

Виставка «Скарби землі волинської» в Музеї волинської ікони в Луцьку надала глядачам можливість ознайомитися з унікальними пам'ятками сакрального мистецтва XVI–XVIII століть. Це – 26 ікон та 16 скульптурних зображень херувимів, які прикрашали вівтарі волинських церков.

У Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського відбулися урочистості з нагоди 125-річчя його заснування. У їх рамках презентовано книжку, присвячену першим трьом директорам цього закладу. Автори видання, знані полтавські науковці та краєзнавці – доцент аграрної академії В. Самородов і завідувачка відділу музею С. Кигим, відкрили для сучасників непересічні постаті М. Олеховського та М. і В. Ніколаєвих – керівників, які загалом 31 рік розбудовували унікальну скарбницю вітчизняної історії. При цьому тривалий час залишалися в тіні визнаних світочів науки та культури й були призабуті нащадками.

Запорізький обласний художній музей відзначив своє 45-річчя виставкою «Митці-благодійники сучасної України». 6 років тому цей заклад започаткував

масштабний благодійний рух задля примноження власної колекції. Ініціативу спершу підтримали художники зі Львова, за ними відгукнулися десятки митців з інших куточків України. Авторитетні творчі особистості І. Марчук, О. Дубовик, А. Криволап, Т. Сільваші та їхні колеги підтримали ідею зібрати в Запорізькому обласному художньому музеї найкращу в Україні колекцію творів сучасного вітчизняного мистецтва. Не залишилися осторонь добродійної справи й місцеві митці.

У цьому ж музеї відбувся семінар «Музей без бар'єрів», присвячений залученню цих закладів до обслуговування людей з особливими потребами. Провели його фахівці профільного департаменту облдержадміністрації. Учасники семінару ознайомилися з досвідом Польщі, Ізраїлю та інших країн щодо створення комфортного безбар'єрного простору.

У Вишгороді Київської області проведено круглий стіл, присвячений перспективам розвитку історико-культурного заповідника. Тему круглого столу було визначено так: «Історія та перспективи розвитку Вишгородського історико-культурного заповідника» (до 80-річчя створення заповідної території Вишгорода). В обговоренні важливих проблем взяли участь співробітники заповідника, науковці, археологи, краєзнавці, представники місцевої влади, релігійних та суспільних організацій.

У рамках проекту «Архітектура дерев'яних церков Рівненщини: минуле, сьогодення, майбутнє», який здійснюється за програмою Східного партнерства та за підтримки Європейського Союзу, в Рівненському обласному краєзнавчому музеї відбувся семінар на тему «Актуальні проблеми охорони дерев'яної церковної спадщини Рівненщини».

До Житомирського обласного краєзнавчого музею шанувальники історії В. Потапенко і С. Овдійчук передали римські срібні монети, прикраси та знаряддя праці періоду Київської Русі, монети Російської імперії, які було знайдено на території області, а також ексклюзивну книгу 1898 року видання.

Чотири луцькі музеї охочі могли було відвідувати протягом тижня, отримавши єдиний для цього квиток. Подібну акцію музейники вперше провели навесні ц. р., маючи на меті популяризувати музеї міста, історію та культуру рідного краю.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Наприкінці листопада відбулася щорічна конференція Української бібліотечної асоціації, у рамках якої було визначено найкращі бібліотеки року. Почесне звання «Бібліотека року – 2016» присвоєно науково-технічній бібліотеці Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. В. Лазаряна за проект «Університетська бібліотека: створюємо простір успіху».

Друге місце у конкурсі виборола бібліотека для дорослих ім. М. Реріха Центральної бібліотечної системи Солом'янського району Києва за проект «Фактор війни. Мислення про майбутнє». Третє місце посіла Запорізька обласна бібліотека для дітей за проект «Бібліотечний острівець дитинства: бажання, надії, мрії». За підсумками конференції визначено основні напрями розвитку бібліотечної галузі на 2017 рік: впровадження нових сервісів і продуктів, модернізація інформаційно-технічної бази, реалізація міжнародних програм і проектів.

Миколаївська міська бібліотека ім. М. Костомарова провела конкурс «Як добре я знаю ІНЕТ» для осіб, яким за 60. За умовами конкурсу, учасникам необхідно було скласти листівку про Інтернет (текст і фото) та надіслати її на електронну пошту бібліотеки. Далі – голосування на блозі бібліотеки, де читачі блогу обирали найкращу роботу. В конкурсі взяли участь всього 6 осіб, найстаршій учасниці було 82 роки. Переможці отримали призи.

Семінар для бібліотечних працівників Рівненської області «Вплив бібліотеки на національно-патріотичне виховання молоді» проведено 10 листопада на базі обласної бібліотеки для молоді.

Бібліотеками проведено заходи до: 155-річчя від дня народження письменниці, педагога, громадської діячки, зачинательки української дитячої музичної культури Дніпрові Чайки (Л. Василевської), 80-річчя від дня народження українського письменника-шістдесятника, режисера, актора, сценариста і поета М. Вінграновського, а також 195-річчя від дня народження російського письменника, класика світової літератури Ф. Достоевського; 190-річчя від дня народження італійського письменника К. Коллоді.

ЛІТЕРАТУРА

З 4 по 6 листопада в Національному спорткомплексі «Олімпійський» проходив XVI Київський міжнародний ярмарок «Медвін. Книжковий світ», у роботі якого взяли участь 75 видавництв.

24 листопада до 110-ї річниці від дня народження О. Теліги у Національному музеї літератури України пройшла Всеукраїнська науково-практична конференція «Олена Теліга: за спільноту в нації і за братерство в народі». З доповідями виступили директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України М. Жулинський, голова Української всевітньої координаційної ради М. Ратушний, доктор історичних наук, професор Н. Миронець, почесний голова Всеукраїнського жіночого товариства ім. Олени Теліги О. Кобець, голова товариства Н. Кислицька та інші.

30 листопада в цьому ж музеї відбувся літературний вечір «Любов, осіяння і віра...», присвячений 115-й річниці від дня народження українського поета, перекладача, педагога М. Ореста. Зі словом до аудиторії звернулися актриса

Г. Стефанова, письменник, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка В. Шевчук, поетеса, перекладач, кандидат філологічних наук О. Бросалін та інші.

ПРОСВІТНИЦТВО

3–4 листопада в Києві відбувся XI Міжнародний благодійний фестиваль-конкурс дитячої та юнацької творчості «Барвіста осінь». Понад 150 учасників з України та близького зарубіжжя показали свою майстерність в декоративно-прикладному мистецтві, інструментальних та вокальних жанрах. Кращих учасників нагороджено дипломами I, II і III ступеня.

22–24 листопада в Києві проходив XXIX Всеукраїнський огляд-конкурс за програмою Українського фонду культури «Нові імена України – 2016». В цьому році в огляді-конкурсі взяли участь 140 учасників з різних областей України віком від 6 до 18 років, з них 48 стали лауреатами.

Ряд заходів було приурочено до Міжнародного дня осіб з інвалідністю, що відзначається 3 грудня. Так, у Києві Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Державна агенція промоції культури України, Ротарі клуб Львів, ЛОО ВГО «Українська спілка інвалідів – УСІ» презентували інтерактивний соціально-мистецький проект «Торкаючись, бачу: великі українці». Під час виставки, розгорнутої в експозиційній залі Успенського собору Києво-Печерської лаври, незрячі та слабозорі відвідувачі ознайомилися з дванадцятьма скульптурними портретами визначних постатей українського державотворення: Т. Шевченка, Лесі Українки, І. Франка, Г. Сковороди та інших. Завдяки аудіомедійному засобу, вмонтованому в кожен інсталяцію, можна було через навушники послухати біографію тієї чи іншої особистості, які озвучили українські музичні виконавці: О. Пономарьов, О. Білозір, П. Табаков та інші. Також відповідні описи були підготовлені шрифтом Брайля.

У Кропивницькому відбувся регіональний етап фестивалю «Барви життя», який щороку залучає дітей та дорослих з обмеженими можливостями до занять різними видами художньої творчості, виявляє нові таланти, сприяє процесу реабілітації дітей з вадами здоров'я та їхньої соціальної адаптації засобами мистецтва. Кількість охочих взяти в ньому участь щороку зростає. Цього разу талановиту молодь ледве вмістила обласна бібліотека для дітей ім. Т. Шевченка. У рамках фестивалю його учасники презентували виставку творчих виробів та різнопланову концертну програму. А згодом представлятимуть область у Києві, на заключному, всеукраїнському етапі фестивалю.

У Тисмениці Івано-Франківської області за сприяння Мальтійської служби допомоги влаштовано осінній бал для тих, хто може танцювати, не встаючи з інвалідного візка. Цього разу святкова зала палацу «Ярослав» зібрала понад

півсотні пар на інвалідних візках і волонтерів. А відкрила приятельський бал для людей з обмеженими фізичними можливостями виконанням полонезу дружина Президента України М. Порошенко, яка саме перебувала на Прикарпатті. Грав муніципальний естрадно-симфонічний оркестр. Пари танцювали віденський вальс, мазурку, польку. Був у програмі танцювальний майстер-клас, танцювальні змагання тощо.

Конкурс-фестиваль таланту та краси «Казкові мрії» для дітей з інвалідністю відбувся в Олександрії Кіровоградської області. У ньому взяли участь 140 дітей із Кропивницького, Новомиргорода та Олександрії. Конкурсна програма складалася з дефіле в костюмах казкових героїв, показу народного вбрання та демонстрації творчих здібностей. Кожен конкурсант отримав нагороди, дипломи, подарунки та квіти. Організували фестиваль громадське об'єднання «Справедливість», благодійний фонд «Крила» (Київ), громадське об'єднання «Народна академія творчості інвалідів» та низка інших організацій.

1 листопада у Чернівцях, у Центрі естетичного виховання «Юність Підгір'я» при Сторожинецькому центрі дитячої та юнацької творчості, розгорнуто всеукраїнську виставку дитячого малюнка на тему «Край, де я родився і живу...», учасники якої – діти з усіх регіонів України.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у приміщенні пам'ятки архітектури «Брама Заборовського» Національного заповідника «Софія Київська» – лескасу учнів Дитячої школи мистецтв № 5 м. Києва; в Рівному – творів з бісеру Т. Сидорук «Світ моєї душі», творчих робіт з художньої обробки дерева та вишивки О. Глущука, С. Яковчука та С. Нестерук; у Сумах – творів клубу вишивальниць при обласній громадській організації «Жіночі ініціативи»; у Чернівцях – вишивки П. Жоріна та Л. Канюк, художніх робіт гуртка «АРТ-КЛАС» Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини» «На висоті дитячих мрій», творів лауреатів стипендії Президента України для молодих майстрів народного мистецтва.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу й узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 30.12.2016. Обл.-вид. арк. 1,39. Б/т. Зам. 127. Безплатно

Ротапринт НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12